

Voimauttava vuorovaikutus puheella tai puhetta korvaavilla keinoilla viestivien kanssa

Puhevammaisten ja / tai autismin kirjon ihmisten sosiaalisuutta ja sosiaalisia kommunikointitaitoja on tärkeää vahvistaa. Kielellisesti taitavampien eli puheella tai puhetta korvaavilla kommunikointikeinoilla viestivien tai niitä ymmärtävien ihmisten kanssa tehtävässä voimauttavassa vuorovaikutuksessa tulisi toteutua seuraavat viisi avainperiaatetta (Nind 1996):

- 1. Toiminta on leikkilistä ja tuottaa iloa molemmille osapuolille - hetken tavoitteena on mukava yhdessäolo.**
- 2. Kumppaneiden vuorovaikutustapa on merkityksellistä ja herättää hänen kiinnostuksensa.**
- 3. Vuorovaikutus soljuu luonnollisesti sisältäen taukoja, toistoa ja rytmin vaihtelua.**
- 4. Hänen toimintoihinsa ja erilaisiin aloitteisiinsa vastataan ikään kuin ne olisivat tarkoituksellista viestintää.**
- 5. Hän johtaa tilannetta ja ohjaa toimintaa - kumppani vastaa ja seuraa.**

Mikä tekee kielellisestä vuorovaikutuksesta voimauttavaa vuorovaikutusta?

- Puheen ja kielellisen viestinnän rinnalla käytetään muita sanattomia kommunikoinnin perustan elementtejä, kuten lähellä oloa, vaihtelevaa äänensävyä, kosketusta, katsetta ja ilmeitä.
- Vuorovaikutus etenee luonnollisesti - sille ei ole etukäteen määriteltyjä tavoitteita ja hän saa johtaa tilannetta.
- Vuorovaikutuksessa voidaan käyttää sosiaalisia rutiineja, jos ne lisäävät yhteistä iloa, esimerkiksi vitsailua, huumoria, laulamista, loruilua tai muuta hassuttelua (pelkkä hauskanpito ei kuitenkaan tee toiminnasta voimauttavaa vuorovaikutusta).
- Kumppanit käyttävät hänen ymmärtämäänsä puhetapaa ja kielellisiä ilmauksia sekä antavat riittävästi aikaa prosessoida. Vuorottelu voi alkaa vähitellen muistuttaa tavallista keskustelua.
- Kumppani peilaa hänen puhettaan tai käyttää samantapaisia kielellisiä ilmauksia (esimerkiksi toistuvia ilmauksia ja kaikupuhetta), mutta mukauttaa tarvittaessa myös omia ilmauksiaan tai tarjoaa uusia kielellisiä vaihtoehtoja.
- Kieltä käytetään hassutteluun ja yhteisen jakamisen välineenä, sen ei tarvitse välttämättä merkitä mitään sen kummempaa.
- Kumppani kommentoi hänen toimintaansa tai ympäristön tapahtumia, mutta häntä ei painosteta vastaamaan tai toimimaan jollakin toisella tavalla.
- Käytetty kieli on myönteistä, liittyy hänen sen hetkisiin kiinnostuksen kohteisiinsa ja toimintaansa ja tukee hänen osallistumistaan.

Mikä EI tee kielellisestä vuorovaikutuksesta voimauttavaa vuorovaikutusta?

- Kieltä ja puheilmaisua käytetään määräävästi (käskemällä tai antamalla ohjeita) tai esittämällä vaatimuksia jonkin ennalta määritellyn tarkoituksen tai tavoitteen mukaan.
- Käytetty kieli ei liity asiaan, joka kiinnostaa häntä sillä hetkellä tai häntä ohjataan, ei seurata.
- Hänelle esitetään kysymyksiä (avoimia, suljettuja tai kommentoivia) olettaen, että hän vastaa tietyllä tavalla.
- Kieltä käytetään pelkästään tiedon välittämisen välineenä, selostamiseen, ”yli puhumiseen” tai äänen lukemiseen. Hänen tehtävänsä on ainoastaan kuunnella tai olla tilanteessa yleisönä.
- Kielen avulla aiheutetaan ahdistusta tai saadaan hänet ylivilittyneeseen tilaan.
- Kieli on pelkästään puhetta ja sanoja / merkkejä ilman sosiaalista tarkoitusta eli samanaikaisesti ei käytetä muita sanattomia kommunikoinnin perustan elementtejä.

The Leeds Regional Intensive Interaction Support Group

Graham Firth

Intensive Interaction Project Leader, LYPFT

Nind, M. (1996) 'Efficacy of Intensive Interaction; Developing sociability and communication in people with severe and complex learning difficulties using an approach based on caregiver-infant interaction', *European Journal of Special Educational Needs*, 11(1), 48-66.